

Bijzonder sieruien uit Turkije

Allium olympicum

Allium sibthorpiatum

Dit jaar zal Peter Knippels in de serie De Wereldbol de lezer informeren over allerlei bolgewassen, over hun herkomst, en over hun toepassingsmogelijkheden. In de tweede aflevering gaan we naar een van de bakermatten: Turkije. Vooral enkele sieruien zijn hier de moeite van het bekijken waard.

Tekst en foto's: Peter Knippels

Turkije is een van de bakermatten voor bloembollen, naast Centraal-Chili en het winterregengebied in Zuid-Afrika. Vergelijk wat er bij u op het veld staat of wat u kent van voorjaarsbloeiende bolgewassen en de kans is zeer groot dat meer dan de helft oorspronkelijk uit Turkije komt: Fritillaria, Galanthus, Anemone, Muscari, Allium, Scilla, Iris, Crocus, Colchicum, Tulipa om maar een aantal te noemen. Om u van de soortenrijkdom te overtuigen, wil ik u adviseren het boek 'Bulbous Plants of Turkey and Iran' eens open te slaan. Het boek is geschreven door Peter Sheasby en is uitgegeven door The Alpine Garden Society. Het is geen leesboek, maar een kijkboek met zeer veel foto's.

In Turkije en omliggende liggende landen groeit een groot aantal Alliumsoorten dat in Nederland commercieel geteeld wordt, zoals *A. schoenoprasum* (bieslook), *A. roseum*, *A. triquetrum*, *A. oreophilum*, *A. flavum*, *A. cristophii* en *A. nigrum*. Als je het deel over de Alliums in het boek van Sheasby doorbladert, dan zie je dat er nog veel meer moois is. Ik wil een lans breken voor twee Alliums die niet in het boek staan.

GROTE ONBEKENDE

De grote onbekende Allium is *Allium olympicum*. In vele bloembollenboeken en op het internet is weinig of geen informatie over deze plant te vinden. Hoe ik ooit aan zaad ben gekomen? Gekocht bij de Seed Exchange van The International Bulb Society. Dan moet je wel lid zijn dan deze vereniging. Een van de boeken waarin *A. olympicum* wordt genoemd en wordt beschreven is 'Manual of Bulbs' van John Bryan. Het boek is uitgegeven door The Royal Horticultural Society in samenwerking met Timber Press. Hoe kan je makkelijk uitleggen hoe *Allium olympicum* eruit ziet? De bloemen en bloeiwijze lijken sterk op die van bieslook. De bloemen van *A. olympicum* zijn wat donkerder van kleur, bezitten een donkere streep op de buitenzijde van de bloemdekbladeren en bezitten aan de binnenzijde 'wol'. De planten bloeien in juni-juli, als de bladeren zijn afgestorven. Dit is een van de laatst bloeiende Alliumsoorten. Net als bij *Allium roseum* groeien de bladeren van *Allium olympicum* in het najaar uit. Ik kweek mijn planten van *A. olympicum* in potten. De bollen zijn klein en ik ben bang ze niet meer terug te vinden als ik ze in de vollegrond plant.

MINIATUUR

Allium sibthorpiatum is een mini Allium die

oorspronkelijk voorkomt in West- en Zuidwest-Turkije. Een interessant artikel over dit soort is in 1999 verschenen in The Turkish Journal of Botany onder de titel 'Morphological, Anatomical and Ecological studies on the two Turkish endemic species collected from Kaz Dağı (B1 Balıkesir) *Allium sibthorpiatum* Schultes & Schultes fil. and *Allium reuterianum* Boiss.' Op dit tijdschrift kom ik nog terug. *Allium sibthorpiatum* is met recht een miniatuur Allium: kleine bollen (nog geen centimeter in doorsnede), een bloemsteel van nog geen vijf centimeter en half hangende roze bloemen met een doorsnede van een halve centimeter. *A. sibthorpiatum* bloeit in juli. Het is geen plantje voor de bollen-teler, maar wel voor een rotsplantenkweker.

WEL EN NIET

In Turkije komt een aantal Colchicumsoorten voor dat in Nederland op commerciële schaal worden geteeld zoals *C. speciosum*, *C. bornmuelleri*, *C. cilicicum* en *C. variegatum*. Waarom worden deze wel geteeld en niet *Colchicum baytopiorum*, *Colchicum boissieri* en *Colchicum soboliferum* (syn. *Merendera sobolifera*)? Recent heb ik de website van Turkish Journal of Botany 'ontdekt': <http://journals.tubitak.gov.tr/botany/index.php>. Op deze website kunt u de gepubliceerde artikelen in pdf vorm bekijken, helaas zonder foto's. In het tijdschrift zijn artikelen van verschillende aard gepubliceerd, ook over bloembollen uit Turkije en omliggende landen. De teksten zijn in het Engels en laten zich makkelijk lezen.

LITERATUUR

Bryan, J. (editor), 1992. Manual of Bulbs. London (UK).

Sheasby, P., 2007. Bulbous Plants of Turkey and Iran. London (UK).